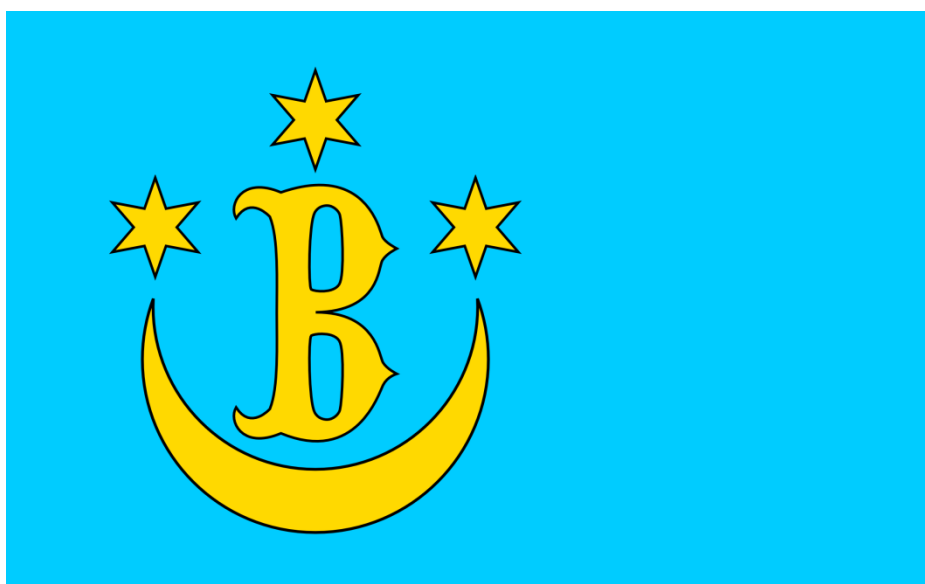
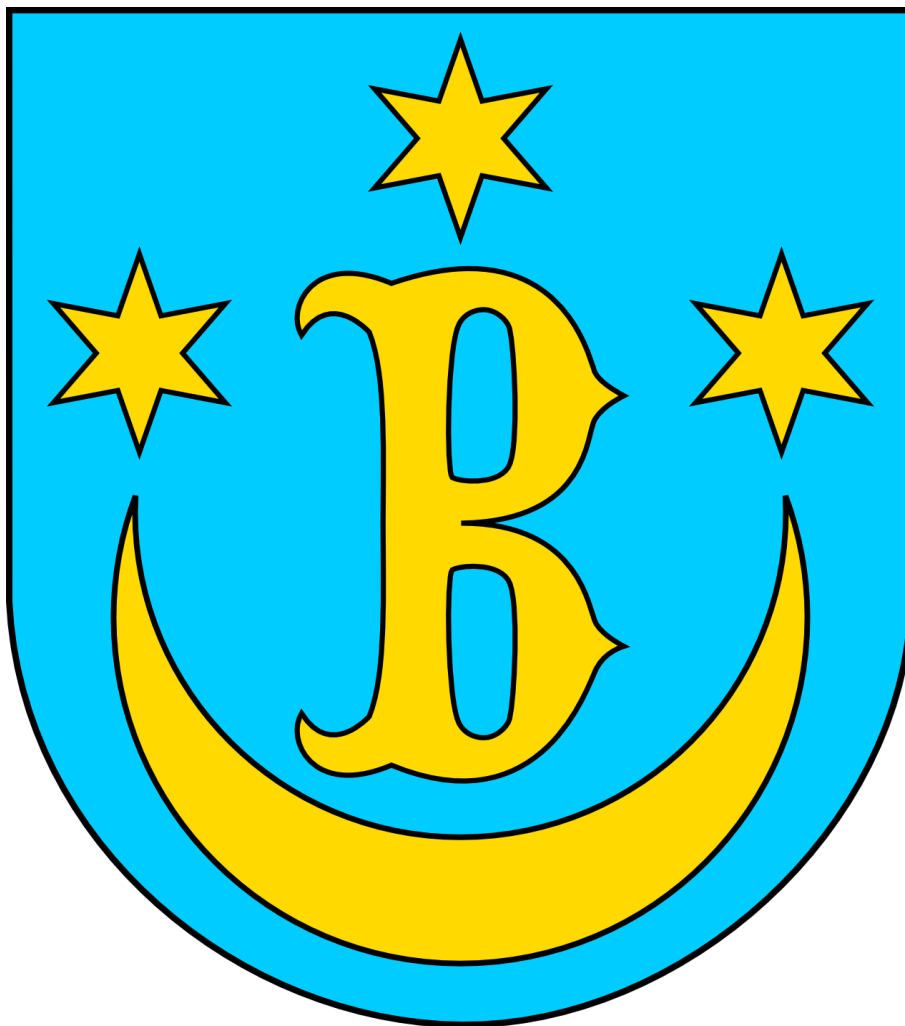

UZASADNIENIE HERALDYCZNO-HISTORYCZNE
PROJEKTÓW SYMBOLI GMINY BEŁŻYCE

Spis treści

Wprowadzenie do heraldyki	3
Podstawowe zasady heraldyki.....	4
Charakterystyka gminy Bełżyce	6
Zabytki gminy.....	6
Rys historyczny gminy Bełżyce.....	7
Tradycje heraldyczne na terenie gminy.....	12
Sfragistyka i heraldyka Bełżyc.....	12
Tradycje sfragistyczne wsi Babin	16
Obecny herb gminy	17
Herb gminy Bełżyce.....	18
Flaga gminy Bełżyce	18
Baner gminy Bełżyce	18
Flaga stolikowa gminy Bełżyce	19
Pieczęcie gminy Bełżyce.....	19
Łańcuchy burmistrza i przewodniczącego rady miejskiej w Bełżycach.....	19
Odznaka Honorowa Gminy Bełżyce.....	19
Medal Pamiątkowy 600-lecia Bełżyc	19
Sztandar gminy Bełżyce.....	20
Kwestie techniczne	20
Załączniki	20

Wprowadzenie do heraldyki

Słowo herb pochodzi z czeskiego *erb*, co z kolei jest kalką niemieckiego *Erbe*, oznaczającego dziedzictwo. Już sama etymologia tego określenia wskazuje na sposób w jaki herby pojawiły się w naszym kręgu kulturowym. Te graficzne znaki związane były początkowo tylko z rodami rycerskimi, używane przez nie jako znaki rozpoznawcze na polu bitewnym. Pomysł powstał prawdopodobnie w dobie wypraw krzyżowych, kiedy zachodziła potrzeba odróżnienia od wroga obcego sobie rycerstwa, pochodzącego nierzadko z różnych krajów. Zbiór początkowo prostych figur szybko poszerzono, inspirując się m.in. zaobserwowanymi w czasie krucjat wzorami na orientalnych dziełach sztuki. Do Polski, herby dotarły w XIII wieku, prawdopodobnie z Niemiec i Czech przez Śląsk¹.

Herby miejskie pojawiły się w naszym kraju niemal równocześnie z rodowymi. Nowe formy samorządności nadawane miastom od XIII wieku wymagały wprowadzenia dla ich odpowiedniej symboliki, podkreślającej ową samorządność. Herby miejskie umieszczano głównie na pieczęciach².

Herby ziemskie, które są głównym obiektem naszego zainteresowania, symbolizować miały wszelkie terytoria, różniące się rozmiarami i rangą polityczną. Najstarsze herby ziemskie w Polsce pojawiły się jako herby księstw dzielnicowych w XIII wieku. Pierwsze znane przedstawienie pochodzi z co najmniej 1222 roku i zawiera konną postać księcia Kazimierza I opolsko-raciborskiego, trzymającego tarczę ze śląskim orłem. Użycie tego ptaka w różnych wariantach szybko stało się powszechne na ziemiach polskich. Dawne herby księstw niejednokrotnie przekształciły się w herby województw i niektóre ich elementy możemy podziwiać do dzisiaj³.

Gminy są uprawnione do posiadania herbu dopiero od 1990 roku, zgodnie z ustawą z dn. 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, której odpowiedni punkt mówi, że w gestii gminy leży: *podejmowanie uchwał w sprawach: herbu gminy, nazw ulic i placów publicznych oraz wznoszenia pomników*⁴. Należy zauważyć, że ustawa z niewiadomych powodów omijała flagi. 29 grudnia 1998 r. zmodyfikowano ten zapis. Stosowny artykuł otrzymał nowe brzmienie: *Jednostki samorządu terytorialnego mogą ustanawiać, w drodze uchwały organu stanowiącego danej jednostki, własne herby, flagi, elementy oraz insygnia i inne symbole*. Wzory symboli, o których tu mowa, muszą być ustanawiane, co mocno zaakcentowała nowela do ustawy, w zgodzie z zasadami heraldyki, weksylologii i z uwzględnieniem miejscowej tradycji historycznej. Symbole przyjęte przez lokalne władze ustawodawcze podlegają zaopiniowaniu, co też określiła poprawiona ustawa, przez ministra właściwego do spraw administracji publicznej⁵. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji rozporządzeniem z dnia 20 stycznia 2000 r. powołał 13-to osobową Komisję Heraldyczną, czuwającą nad poprawnością projektowanych herbów. Wnioski wpływające do Komisji Heraldycznej powinny zawierać barwne projekty rysunkowe herbów i flag (po dwa egzemplarze), ich opis, uzasadnienie merytoryczne oraz tekst uchwały o przyjęciu

¹ A. Znamierowski, *Insygnia, symbole i herby polskie*, Warszawa 2003, s. 29

² A. Znamierowski, *Insygnia, symbole i herby polskie*, Warszawa 2003, s. 64

³ A. Znamierowski, *Insygnia, symbole i herby polskie*, Warszawa 2003, s. 86-88

⁴ *Dziennik Ustaw*, 1990, nr 16, poz. 95, art. 18, pkt. 13

⁵ *Dziennik Ustaw*, 1998, nr 162, poz. 1126, art. 5

projektów przez jednostki samorządowe⁶. Opinia Komisji Heraldycznej – zgodnie z prawem – powinna zostać sformułowana w ciągu trzech miesięcy od złożenia prośby.

Podstawowe zasady heraldyki

Heraldyka polska nigdy nie wypracowała jednolitego systemu heraldycznego, ani żadnego powszechnego zbioru zasad. Tworząc herby trzeba postępować zgodnie ze wskazówkami proponowanymi przez autorów współczesnych publikacji o charakterze heraldycznym, którzy zasady tworzyli w oparciu o niekompletne prace dawnych heraldyków polskich i opracowania zachodnie.

Podstawowymi elementami herbu są tarcza i godło. Kształty tarczy herbowej zmieniały się na przestrzeni lat. Pierwsze tarcze na ziemiach polskich, tak zwane gotyckie miały, zgodnie z ówczesną stylizacją, spód wycięty w łuk ostry. Wiek XV i Renesans przyniosły powrót do form Antyku, między innymi do łuków półkolistych i tak właśnie wycięte są spody ówczesnych tarcz – tak zwanych hiszpańskich. W zestawieniu tym pominiemy następną modę umieszczania herbów na wyszukanych tarczach o barokowo i rokokowo zdobionych kartuszach. Kolejnym typem tarczy, który nas interesuje jest XVIII i XIX wieczna tarcza francuska, upowszechniona w polskiej heraldyce przez twórców Albumu Heroldii Królestwa Polskiego, tworzących nowe herby na potrzeby miast, które dokumentacje swych herbów utraciły. Tarcza ta jest niemal prostokątna, z zaokrąglonymi dolnymi rogami i małym ostrzem pośrodku spodu⁷.

Współcześnie zaleca się projektowanie herbów z wykorzystaniem tarczy hiszpańskiej, ze względu na jej prostotę, przejrzystość i względną pojemność, oraz nawiązanie do złotego wieku w historii Polski.

Godło, czyli figura kładziona na tarczy, to najistotniejszy element herbu. Zasadniczo każda figura, poddana odpowiedniej stylizacji, może stać się godłem herbowym. Oczywiście należy unikać takich absurdalnych i niekojarzących się z heraldyką figur jak pojazdy czy fabryki. Godło, lub godła powinny być umieszczone centralnie i wypełniać tarczę herbową, ale nie dotykać do brzegów (wyjątkiem są tu np. przedstawienia wody, ziemi, lub murów obronnych). Nie zaleca się stosowania dodatkowych podziałów tarczy celem umieszczenia kilku godeł (poza wyjątkami), ale umieszczenie figur na jednym, wspólnym polu⁸.

Ścisłym regułom podlegają też barwy w herbie. W Polsce wyróżnia się 7 tak zwanych tynktur heraldycznych: złoto, srebro, czerwień, błękit, zieleń, czern. Czasami dodaje się do tego barwę cielistą, purpurową i brunatną. W powyższym wyliczeniu wyróżnia się dwa metale – złoto i srebro, zaś resztę określa się mianem barw. Oczywiście najszlachetniejsze są kolejno złoto i srebro. Czerwień, jako barwa życiodajnej krwi, również stoi wysoko w hierarchii kolorów. Łączenie barw i metali reguluje zasada alternacji heraldycznej, która zabrania sąsiedzowania dwóch barw i dwóch metali. Wyjątkiem jest

⁶ S. K. Kuczyński, „Komisja Heraldyczna rozpoczęła działalność”, *Biuletyn PTH*

⁷ P. Dudziński, *Alfabet heraldyczny*, Warszawa 1997, s. 16

⁸ A. Znamierowski, *Insignia, symbole i herby polskie*, Warszawa 2003, s. 29

barwa czarna i cielistą, które mogą sąsiadować ze wszystkim. Zasada alternacji ma na celu wyróżnienie godeł z tarczy, tak aby herb był czytelny nawet z dużej odległości. Obowiązuje ona również w przypadku flag^{9 10}.

Pokrótkę należy powiedzieć też o języku opisywania herbów, zwanym blazonowaniem. Podstawową jego własnością jest opisywanie herbu od strony rycerza trzymającego tarczę, w związku z tym strony w opisie są odwrotne niż te, wynikające z rysunku. Kolejne zasady blazonowania, zaproponowane przez Alfreda Znamierowskiego, opisywanie nakazują rozpocząć od podania barwy pola, następnie zaś – figur. Barwy figur podajemy po określeniu ich nazwy i położenia. Istnieją położenia niektórych godeł, uznawane za standardowe i wówczas ich nie określamy. Na przykład dla miecza jest to położenie ostrzem w dół. W przypadku położenia odwrotnego do naturalnego, używa się określenia „na opak”. Miecz ostrzem w górę będzie zatem położony na opak. Istnieje 9 głównych stref, które określają położenie figur w herbie. Są to kolejno – prawy górny róg, środek głowicy, lewy górny róg, na prawo od środka, środek tarczy (położenie standardowe), na lewo od środka, na prawo od ostrza, ostrze (podstawa), na lewo od ostrza. Nazwy tych miejsc nie są ustalone i dopuszcza się inne określenia, jeśli tylko opisują one położenie precyzyjnie¹¹.

⁹ P. Dudziński, *Alfabet heraldyczny*, Warszawa 1997, s. 38-42

¹⁰ A. Znamierowski, *Insignia, symbole i herby polskie*, Warszawa 2003, s. 35

¹¹ A. Znamierowski, *Herbarz Rodowy*, Warszawa 2004, s. 79-85

Charakterystyka gminy Bełżyce

Rysunek 1: Położenie gminy i miasta Bełżyce na mapie Polski¹²

Gmina Bełżyce jest gminą miejsko-wiejską położoną w południowo-zachodniej części powiatu i województwa lubelskiego. Gmina leży w zachodniej części Równiny Bełżyckiej nad rzeką Krężniczką. Typowym zajęciem ludności jest rolnictwo. W skład gminy Bełżyce wchodzi 24 sołectwa: Bełżyce Centrum, Bełżyce Zastawie, Bełżyce Wzgórze, Babin, Chmielnik Kolonia, Chmielnik Kolonia I, Chmielnik, Cuple, Jaroszewice, Kierz, Krężnica Okrągła, Malinowszczyzna, Matczyn-Wojcieszyn, Płowizny, Podole, Skrzyniec, Stare Wierzchowiska, Wierzchowiska Górne, Wronów, Wymysłowska, Zagórze I, Zagórze II, Zalesie, Zosin¹³. Na powierzchni 133,85 km² mieszka tutaj około 13 398 osób, z czego w samych Bełżycach – mieście i siedzibie gminy, 6 669 osób¹⁴.

Zabytki gminy

Według danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa, do rejestru zabytków na terenie gminy wpisanych jest kilka obiektów o różnorodnym charakterze:

- Kapliczka przydrożna w Babinie,
- Zespół dworski w Babinie,
- Zespół kościoła par. p.w. Nawrócenia św. Pawła w Bełżycach, XVII, XIX w.,
- Dawny zamek w Bełżycach, XV wiek, 1829, 1942,
- Zespół dworski w Bełżycach,
- Zespół dworski w Matczynie,
- Kaplica grobowa z 1905 w Podolu,
- Park dworski z końca XVIII wieku we Wronowie.

¹² Źródło: BIP gminy Bełżyce

¹³ Informacje Gminy

¹⁴ Informacja Gminy

Rys historyczny gminy Bełżyce

Ponieważ, jak się dalej okaże, podstawą symboliki gminy Bełżyce będzie symbolika siedziby władz Gminy, ograniczymy się jedynie do podania zarysu historii Bełżyc. Poniższy tekst powstał w oparciu o monografię miasta i gminy Bełżyce autorstwa Stanisława Jadcza¹⁵.

Miejscowość Bełżyce jest jednym z najstarszych miast województwa lubelskiego. Według prof. Stanisława Warchoła, nazwa miasta jest nazwą wtórną, pierwotnie jako Bełżice – określenie potomków albo poddanych człowieka noszącego imię lub przydomek Bełż albo Bełża. Istnieją też teorie o krajozobowym pochodzeniu nazwy – „bełż” oznaczające coś białego, błyszczącego, mogło odnosić się do gleb bielejących w okolicy miasteczka.

Najstarsza wzmianka o Bełżycach zapisana jest w dokumencie z 1349 roku, kiedy to król Kazimierz Wielki przeniósł wieś Bełżyce z prawa polskiego na niemieckie, na prośbę właściciela – Rafała z Tarnowa. Wieś była dogodnie położona w pobliżu szlaku Kraków-Sandomierz-Lublin. Jednakże w czasach piastowskich, całe województwo lubelskie było ziemią pograniczną, słabo zaludnioną i narażoną na ataki ze wschodu. Po obraniu Władysława Jagiełły na króla Polski, okolica stała się nagle bezpieczniejsza i centralna w odniesieniu do wspólnego państwa polsko-litewskiego. Dlatego też wiek XV to intensywna kolonizacja okolicy. W roku 1416 wsie Bełżyce i Krężnica Okrągła należały do Spytki z Tarnowa, jednego z synów Jana z Jarosławia. Spytek był weteranem spod Grunwaldu, walczył także z Węgrami u stóp Karpat oraz ze Świdrygiełłą na Rusi Czerwonej. W roku 1417 współwłaścicielem Bełżyc został Jan z Tarnowa, także weteran spod Grunwaldu. Obaj bracia postanowili wystąpić do króla o nadanie prawa miejskiego Bełżycom, który to przywilej król wystawił 10 maja 1417 w poniedziałek przed świętem Wniebowstąpienia Pańskiego w Glinianach pod Lwowem. Tekst przywileju brzmi:

My Władysław z Bożej łaski król Polski (...) chcąc miejsca próżne naszego królestwa i pustynie przez zakładanie miast i miasteczek zaludnić, do większego użytku przyprowadzić, zgromadzeniem ludzi obsadzić i lepiej rozszerzyć na pokorne i liczne prośby wielmożnych Jana wojewody krakowskiego i Spytki braci rodzonych z Tarnowa dziedziców (...) w granicach wiosek czyli dóbr swoich to jest w Krężnicy i Bełżycach w Ziemi naszej Lubelskiej leżących w stosownym dla nich miejscu, które sobie obrali, miasto założyć łaskawie przez szcudroblliwość naszą niniejszym pozwalamy.

Dokument wskazuje na nadanie praw miejskich wzorem Lublina i zniesienie praw i zwyczajów wiejskich. Mieszkańcy mieli odtąd odpowiadać sądowo przed wójtem, zaś ten przed dziedzicami miasta. Dodatkowo, król zezwolił na organizowanie targów w czwartki. Oryginał aktu lokacyjnego zaginął w XIX, ale istnieje do dzisiaj jego tłumaczenie z łaciny na polski powstałe w 1821 roku.

Dziedzice miasta wydzielili ok. 20 łanów ziemi na równinie pod rynek i ulice a także pod pola mieszczań-rolników. Pomimo bowiem nadania prawa miejskiego, rolnicy pozostali istotną grupą ludności Bełżyc. Teraz dołączyli do nich rzemieślnicy, kupcy oraz

¹⁵ Stanisław Jadcza, Bełżyce. Monografia miasta i gminy, Bełżyce 2002, s. 18-59

producenci piwa i wódki. Pobliska rzeka – Krężnica, zapewniała dostęp do świeżej wody oraz stwarzała możliwości utrzymywania się z rybołówstwa oraz budowy młynów wodnych. Oprócz wytyczenia ulic, rynku oraz budowy drewnianego kościoła, powstał tutaj także zamek z basztami, którego pozostałości, przerobione na młyn, istnieją do dzisiaj. Ponieważ wspomniany szlak handlowy przebiegał w odległości 5 km od miasteczka, dziedzice wyprosili w 1432 u króla przywilej przymusu drogowego, kierując ruch na tym szlaku właśnie przez Bełżycę. Nowe miasteczko zatem rozwijało się pomyślnie, szybko stając się ośrodkiem gospodarczym i centrum okolicznego klucza dóbr Tarnowskich. W połowie XV wieku działała tutaj szkoła parafialna, z której trzech absolwentów studiowało potem w Krakowie – Jan, syn Mikołaja z Bełżyc, Maciej syn Jana i Jakub, syn Mikołaja z Bełżyc. Mimo dbałości o rozwój Bełżyc, Tarnowscy rezydowali raczej w Jarosławiu.

Przed rokiem 1446 miasto przeszło w ręce Jana z Pilczy herbu Leliwa. Możliwe, że ten zorganizował 24 kwietnia 1446 na zamku w Bełżycach powszechny zjazd szlachty małopolskiej, która właśnie tutaj ogłosiła królem wielkiego księcia Litwy Kazimierza Jagiellończyka. Monarcha ten, po objęciu polskiego tronu, być może z wdzięczności nadawał miastu kolejne przywileje – w roku 1464 prawo do dwóch jarmarków w ciągu roku – na Św. Małogrzatę Pannę i na Św. Michała, zaś w 1470 roku na urządzenie cechu kuśnierzy.

Podobnie jak Tarnowscy, Jan z Pilczy nie rezydował w Bełżycach tylko w rodzimym zamku Smolnik koło Pilczy, ale tak samo jak Tarnowscy dbał o rozwój miasta. W roku 1446 nadał przywilej na ogrody oraz postawił ratusz. Po śmierci Jana w 1476, Bełżycę dostały się Ottonowi, a następnie jego synowi, Mikołajowi, założycielowi Bychawy. Za jego rządów, w latach 20 XVI wieku, miasto nawiedziła zaraza. Po śmierci Mikołaja w 1550, miasto przeszło na własność syna, Krzysztofa, który po roku odstąpił je jako wiano swojej siostrze, Annie. Anna wyszła za mąż za Mikołaja Kobylańskiego, a następnie za Andrzeja Bzickiego. Pod wpływem szwagra, Krzysztofa Pileckiego, Bzicki stał się kalwinistą i uczynił z Bełżyc ośrodek ruchu różnowierczego. Różnorodność religijną miasteczka potęgowali Żydzi, osiedlający się tutaj od końca XV wieku. Anna z Pilczy Kobylańska przeżyła swojego męża, 3 córki i 2 synów i zmarła w 1576, około 10 lat po mężu. Po ich śmierci, majątek bełżycki rozdzielono pomiędzy 4 córki z pierwszego małżeństwa. W ten sposób większościami właścicielami stała się rodzina Spinków. W drugiej połowie XVI wieku, Anna Spinka, córka Anny z Pilczy i żona Stanisława Spinka pozyskała dla swoich nieletnich dzieci – Krzysztofa i Jana, $\frac{3}{4}$ miasta. Obaj bracia podzielili się spadkiem w 1586 roku. Prawnym opiekunem nieletnich był Stanisław Orzechowski – wybitny polityk czasów Batorego i Zygmunta III, który swoimi działaniami doprowadził do przejęcia Bełżyc w 1599, przy czym Krzysztof Spinka zachował teoretyczne prawa do 1613 roku.

Tymczasem miasto nadal dynamicznie się rozwijało, głównie dzięki położeniu przy szlaku tranzytowym. W roku 1548 założono cech tkaczy, w 1570 – krawców i sukienników. W XVI wieku zbudowano tutaj nawet wodociąg, który drewnianymi rurami doprowadzał wodę do zamku i domostw. W mieście rozwijał się przemysł browarniczy i działały młyny. Handel odbywał się na targach i jarmarkach. Rozwój miasta trwał dalej za rządów Pawła Orzechowskiego. Licznie osiedlali się tutaj innowiercy. W 1645 król Władysław IV nadał trzeci przywilej jarmarczny, tym razem na Niedzielę Białą. Zaczęły powstawać murowane domy.

Warto wspomnieć, że w XVI-XVII wieku pobliski Babin stał się siedzibą tzw. „Rzeczypospolitej Babińskiej”. W rejestrze jej „urzędników” jako snycerz figurował m.in. właściciel Bełżyc – Paweł Orzechowski.

W roku 1612 zmarł Paweł Orzechowski, zaś właścicielem miasta został jego syn, także Paweł. Paweł II Orzechowski i jego syn Paweł Bogusław nadawał liczne przywileje cechom – w 1608 tkackiemu, w 1613 szewskiemu, w 1616 kowalskiemu, w 1618 szewskiemu, w 1619 i 1620 cyrulikom, w 1618 i 1619 kuśnierzom. W roku 1624 Paweł Bogusław Orzechowski wydał przywilej nadający wolność wszystkim mieszkańcom Bełżyc. Dzięki temu nastąpił jeszcze szybszy rozwój miasta i wzrost zamożności jego obywateli. W roku 1635 Paweł Bogusław Orzechowski potwierdził prawa cechowe: szynkarzy, cieśli, bednarzy, kołodziejów, szychtarzy, ślusarzy, stelmachów, powróźników, garncarzy, kotlarzy, rymarzy, tokarzy, szklarzy, iglarzy, kowali, nożowników, stolarzy, kominiarzy, mieczników, siodlarzy i murarzy. Część mieszczan nadal uprawiała rolę i ogrody, część handlowała i warzyła piwo oraz gorzałkę. Ponoć bełżycy piwowarzy fałszowali piwo, czym niemalże doprowadzili do rozruchów w latach 40 XVII wieku. Dziedzic miasta wydał wówczas specjalny dekret karzący fałszowanie ucięciem ręki. Powołał także specjalnych kontrolerów jakości piwa, zwanych zalewcami. Miasto rozwijało się także demograficznie, w latach 1632-54 do ksiąg parafialnych wpisywano ok. 200 noworodków rocznie.

Pomyślny rozwój miasta powstrzymał najazd Chmielnickiego w 1648. Zagony czerńców spaliły część miasta, w tym zbór kalwiński ze szkołą i biblioteką oraz dokonali pogromu Żydów. Napad Kozaków był pierwszą z klęsk, jakie spadły na miasto w II połowie XVII wieku i w I połowie XVIII. Kolejną był Potop szwedzki oraz epidemia w 1657. Największym ciosem dla miasta okazało się jednak wypędzenie arian w 1662 roku. Upadku miasteczka nie powstrzymało nadanie kolejnego przywileju jarmarcznego w 1667 przez Jana Kazimierza. Jeszcze w 1671 roku miasto sprawiało dość dobre wrażenie – przejeżdżający wtedy francuski podróżnik J.L. Verdmon zanotował dość pochlebne spostrzeżenia. Jednakże już w październiku 1671 miasto dotknął pożar, po którym zgłiszczą były widoczne jeszcze przez następne 90 lat. Miastem wstrząsały też religijne tumulty. Bełżyce przez wieki czerpały profity z położenia na szlaku handlowym. Tymczasem, jak na ironię, to właśnie wtedy ustaliły się od 1702 roku drogi przemarszu wojsk szwedzkich i rosyjskich przez Lubelszczyznę do Małopolski i Wielkopolski. Przechodziły wtedy oraz kwaterowały także wojska koronne i litewskie. Miasto ponosiło zatem ciężary zakwaterowania, rekwizycji, a nierzadko grabieży cudzych i własnych wojsk. Zdarzały się epidemie cholery i tyfusu. Pomimo chwilowego przeniesienia tutaj sejmików wojewódzkich i sądów fiskalnych z opanowanego epidemią Lublina, w roku 1713 miasto było tak wyniszczone, że król August II nadał czwarty przywilej na jarmarki oraz wziął mieszczan pod osobistą opiekę. Kolejny przywilej z 1714 zwalniał miasto z obowiązku kwaterowania wojska.

W wieku XVIII właściciele miasta zmieniali się szybko i często, co także nie pomagało w odbudowie. Po długich rządach Pawła Bogusława Orzechowskiego, w 1694 nastali tutaj jego synowie – Jan Karol i Teodor Konstanty. Ten pierwszy zmarł pięć lat później, a jego część miasta dostała się wdowie – Janinie. W roku 1706, córka Jana Karola i Janiny wniosła w posagu swoją część miasta Józefowi Szczawińskiemu. W roku 1713 Józef

Szczawiński sprzedał swoją część miasta Felicjanowi Gałęzowskiemu, po którego śmierci w połowie XVIII wieku spadkobierczynią dóbr stała się małoletnia córka, Ewa. Felicjan Gałęzowski był stronnikiem Leszczyńskiego i marszałkiem konfederacji przeciwko Augustowi III. Dlatego też po ostatecznym zwycięstwie Sasa, miasto nie mogło liczyć na przychylność króla. Rozbiór Polski jeszcze pogorszył sytuację – wraz z zajęciem Galicji przez Austrię upadły dawne szlaki krakowski i lwowski. Ewa Gałęzowska objęła Bełżycę w posiadanie w 1774 roku i uczyniła zeń ośrodek uczt i balów organizowanych na najróżniejsze okazje. Bełżycę nie odzyskały jednak dawnej świetności, chociaż ich ostatni przed rozbiorami właściciel – Stanisław Kossowski, mąż Ewy, dbał o miasto i okoliczne dobra. Kossowski rezydował w Bełżyczach, przywrócił miejscową szkołę, utworzył pocztę, odnowił fasady domów, troszczył się o zamkowy park. Ewa z Gałęzowskich Kossowska zmarła w 1804 roku, zaś jej mąż w 1822. Nie pozostawili po sobie potomstwa.

W czasach galicyjskich, Bełżycę spadły do roli cichego i prowincjonalnego miasteczka, znanego głównie ze swych garncarzy. Zwiększono ilość jarmarków – do 6 rocznie.

W roku 1809 Bełżycę weszły w skład Księstwa Warszawskiego, zaś od 1815 – Królestwa Kongresowego. W roku 1818 zmieniono ustrój w mieście – władzę przekazano z rąk wójtów do Urzędu Muncypalnego.

Po śmierci Kossowskiego Bełżycę przeszły na własność rodziny Brzezińskich. Franciszek II Brzeziński wznosił w latach 40 XIX wiek rezydencję w Bełżyczach. Franciszek przerobił w 1829 roku ruinę zamku na browar i gorzelnię. Po Franciszku miasto posiadali jego synowie – Witold i Konstanty. Dwór Brzezińskich był wciąż skonfliktowany z mieszczanami, Brzezińscy m.in. przymuszali mieszczan do pracy na roli.

1 stycznia 1867 Bełżycę zostały siedzibą władz gminnych, ale dwa lata później władze carskie odebrały im prawa miejskie. W roku 1891 do Bełżyc przybył Szymon Marceli Klarner, lekarz-społecznik, przyjaciel ludu, chyba najwybitniejszy mieszkaniec miejscowości. Klarner przyczynił się m.in. do wybrukowania miejscowych ulic, założył Kasę Pożyczkowo-Oszczędnościową i współzałożył Straż Ogniową. W roku 1917 zainicjował obchody 500-lecia Bełżyc, które przerodziły się w manifestację patriotyczną. Przed swoją śmiercią w 1925 roku przekazał swój dom na cele społeczne.

Wybuch I wojny światowej został przyjęty przez mieszkańców ze strachem oraz nadzieją. Już w połowie sierpnia 1914 roku władze rosyjskie ewakuowały się z Bełżyc na wieść o zbliżających się wojskach austriackich. Kontrofensywa rosyjska późnym latem 1914 pozwoliła na powrót Rosjan. Ponowna i definitywna ich ewakuacja miała miejsce w lipcu 1915 roku. Austriacka okupacja była dość łagodna, pozwalano na likwidowanie przejawów władzy carskiej i porządkowanie miasteczka. Polacy przygotowywali się do samodzielnego sprawowania władzy.

Od końca 1918 roku osada miejska Bełżycę była siedzibą władz gminnych w powiecie lubelskim województwa lubelskiego II Rzeczypospolitej. W okresie międzywojennym gmina rozwijała się gospodarczo. Zorganizowano szkołę oraz kilka spółdzielni. Planowano dalszy rozwój osady w ramach COP, które to plany przerwał wybuch kolejnej wojny światowej.

W czasie wojny obronnej w 1939, Bełżyce spełniały istotną rolę w zabezpieczeniu logistycznym działań polskiego lotnictwa myśliwskiego. Jednakże w obliczu organizacyjnego chaosu oraz bombardowań lotnisk, samoloty ewakuowano bądź pozbawiono uzbrojenia, które następnie ukrywano. Wojska hitlerowskie wkroczyły do osady 15 września. Bełżyce zostały dotknięte krwawymi represjami okupantów, nierzadko w odpowiedzi na działania partyzanckie. W sierpniu 1944 roku z 6600 mieszkańców przed wojną doliczono się jedynie 2400.

Bełżyce zostały wyzwolone 26 lipca 1944 roku. Miejscowe oddziały partyzanckie dotknęły prześladowania ze stron nowej władzy ludowej oraz Sowietów. W roku 1954 zlikwidowano gminy, Bełżyce stały się osadą – siedzibą władz Gromadzkiej Rady Narodowej. W roku 1956, w ramach dzielenia dużych powiatów na mniejsze, utworzono powiat bełżycki, zaś dwa lata później Bełżyce odzyskały prawa miejskie. Nowe administracyjne funkcje miasteczka przyspieszyły jego odbudowę i rozwój. Lata 60 to okres szybkiego rozwoju Bełżyc. W latach 70 rolnicze dotąd miasteczko zostało uprzemysłowione. Silnym czynnikiem miastotwórczym stał się zakład „Spomasz”. W roku 1975 w ramach kolejnej reformy administracyjnej zlikwidowano powiat bełżycki, którego nie przywrócono w 1998. Od 1973 do roku 1976 funkcjonowały dwie jednostki administracyjne: Gmina Bełżyce obejmująca tereny wiejskie oraz Miasto Bełżyce. W 1976 r. jednostki zostały połączone w jedną pod nazwą Miasto i Gmina Bełżyce. Po reformie samorządowej w 1990 r. powstała Gmina miejsko-wiejska Bełżyce i w takim kształcie funkcjonuje do dzisiaj.

Pierwszym Burmistrzem wybrany został Bogusław Winiarski – lekarz wet., który pełnił tę funkcję do maja 1992 r. Następnie funkcję Burmistrza Bełżyc sprawowali: Stanisław Listoś (1992-1993), Janusz Mazurek (1993-1994), Jan Kwiatkowski (1994-2002), Bogdan Czuryżkiewicz (2002-2007), Ryszard Góra (2008 nadal).

Rada Miejska w Bełżycach I kadencji liczyła 22 radnych a pierwszym Przewodniczącym został Stanisław Listoś (do maja 1992 r.), W latach kolejnych Przewodniczącym byli: Bogusław Winiarski (1992-1994), Bogdan Abramowicz (1994-1998), Stanisław Janik (1998-2002), Grzegorz Widelski (2002-2006), Zbigniew Król (2006-2010), Andrzej Chemperek (2010 nadal).

Aktualnie Burmistrzem Bełżyc jest Ryszard Góra, Przewodniczącym Rady Miejskiej Andrzej Chemperek, Zastępcą Burmistrza – Marcin Olszak, Sekretarzem Gminy - Antoni Kwiatkowski, Skarbnikiem Gminy – Justyna Pasierkiewicz.

Tradycje heraldyczne na terenie gminy

Sfragistyka i heraldyka Bełżyc

Bełżyce posiadały prawa miejskie od 1417 do 1869 roku i następnie od 1958. Z tego okresu zachowały się odciski pieczęci miejskich oraz rysunki w herbarzach i innych pracach na temat heraldyki miejskiej. Oryginały odcisków pieczęci miejskich z okresu staropolskiego zachowały się w Archiwum Państwowym w Lublinie.

Pierwsza znana pieczęć została odcisnięta na dokumencie z 1581-82 roku, ale jej typ wskazuje na wykonanie w XV wieku. Pieczęć okrągła, o średnicy 43 mm, w jej polu godło herbowe, oddzielone linią perefkową od legendy w stylu gotyckim SEC(RETUM) CIVITATIS BELZICZE(NSIS) MAIUS +. Odcisk jest dobrze zachowany w części zawierającej godło, zatarta jest część legendy. Oryginał przechowywany jest w Muzeum Narodowym w Krakowie w tzw. *Zbiorze Wittyga* pod sygnaturą 558/27¹⁶.

Fot 1: Odcisk pieczęci Bełżyc na dokumencie z 1581 roku¹⁷

Fot 2: Odrys tej samej pieczęci autorstwa Mariana Gumowskiego¹⁸

W wiekach kolejnych godło na pieczęci uległo zniekształceniu, tracąc swoje powiązanie z Leliwą. W pierwszej połowie XVII wieku wykonano słabej jakości stempel wójtowski. Różnica w godle polegała na objęciu całości inicjału przez półksiężyc oraz ułożenie gwiazd w pas. Mało czytelny odcisk tej pieczęci znamy z dokumentu z 1638 roku. Pieczęć o średnicy ok. 35 mm z legendą SIGIL(UM) ADVOCATIALE CIVITAT(IS) BELZICE(NSIS). Odcisk zobaczyć można w Archiwum Państwowym w Lublinie w księgach wójtowskich i ławniczych Bełżyc (ks. 7 str. 1041).

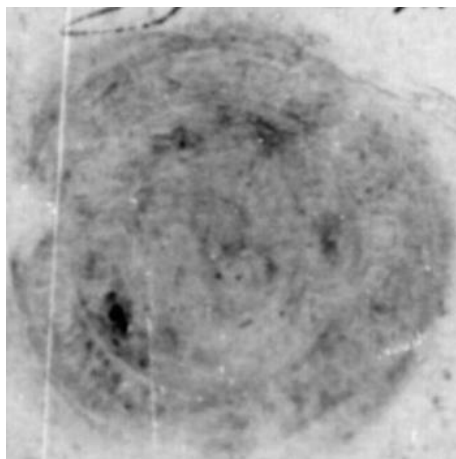
Omawiany wyżej stempel posłużył także do stworzenia pieczęci ogólnomiejskiej, o średnicy ok. 40 mm, z legendą SIGILLVM BELZICENSIS. Pieczęć tę sprawiono w XVII wieku i była jeszcze w użyciu w XIX wieku, z którego to okresu znamy szereg jej odcisków m.in. na dokumentach z 1807 i 1820. Odciski te zobaczyć można w Archiwum Państwowym w Lublinie w księgach wójtowskich i ławniczych Bełżyc (m.in. ks. 7, str. 323, str. 1048)¹⁹.

¹⁶ Henryk Seroka, *Herby miast małopolskich do końca XVIII wieku*, Warszawa 2002, s. 209-211

¹⁷ Wiktor Wittyg, *Pieczęcie miast dawnej Polski*, Kraków-Warszawa 1905, s. 12

¹⁸ Marian Gumowski, *Najstarsze pieczęcie miast polskich*, Toruń 1960, Tabl. I

¹⁹ Henryk Seroka, *Herby miast małopolskich do końca XVIII wieku*, Warszawa 2002, s. 209-211

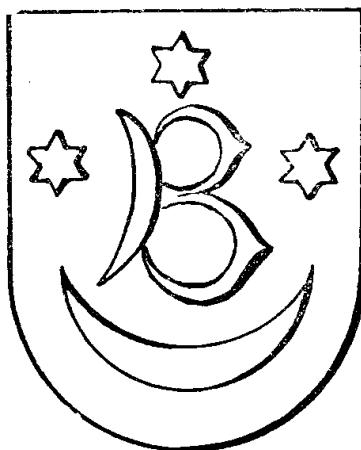
Fot 3: Odcisk pieczęci wójta Bełżyc na dokumencie z 1638 roku²⁰

Fot 4: Odcisk pieczęci miejskiej Bełżyc na dokumencie z 1820 roku²¹

Ponieważ bełżyckie godło było obecne na pieczęciach miejskich jeszcze w XIX wieku, nie dziwi fakt, że dawny herb Bełżyc pojawił się jako projekt pośród innych projektów stworzonych na potrzeby tzw. *Albumu Heroldii Królestwa Polskiego* w 1847 roku. Również wtedy po raz pierwszy zaproponowano barwy herbu Bełżyc. Dla pola była to barwa błękitna, złota dla litery i srebrna dla gwiazd i księżyca. Być może projektant kolorowej wersji herbu omyłkowo przyjął za podstawę inny herb szlachecki.

Po utracie praw miejskich przez Bełżycę w 1869 roku, problem herbu miejskiego zniknął. Ponownie zainteresował się nim polski heraldyk Marian Gumowski, który w dwudziestoleciu międzywojennym oraz w latach 50-60 wydał kilka prac poświęconych heraldyce ówczesnych oraz dawniejszych miast polskich, w tym ówczesnego województwa lubelskiego. Gumowski powołuje się na pieczęć i koryguje barwy herbu – złote godła, błękitne pole.

Fot 5: Herb Bełżyc w *Pieczęciach i herbach miejscowości województwa lubelskiego* Mariana Gumowskiego, 1959²²

²⁰ Archiwum Państwowe w Lublinie, *Akta miasta Bełżyc*, ks. 7, str. 1041

²¹ Archiwum Państwowe w Lublinie, *Akta miasta Bełżyc*, ks. 7, str. 1048

²² Marian Gumowski, *Pieczęcie i herby miejscowości województwa lubelskiego*, Lublin 1959, str. 19

Marian Gumowski wydał także ważną dla polskiej heraldyki miejskiej książkę *Herbarz miast polskich*, gdzie przytoczył kolorowy herb Bełżyc zgodnie z własnymi ustaleniami wyrażonymi w poprzedniej pracy.

Fot 6: Herb Bełżyc w *Herbach miast polskich* Mariana Gumowskiego, 1960²³

Z pewną różnicą w stosunku do ustaleń Gumowskiego, herb Bełżyc zrekonstruował Marian Haisig w *Miastach w polskich w tysiącleciu*. Być może posiłkując się *Albumem Heroldii* zaproponował on srebrny półksiężyc i gwiazdy.

Fot 7: Herb Bełżyc w *Miastach polskich w tysiącleciu*, oprac. Marian Haisig, 1966²⁴

Herb Bełżyc przytoczyli Plewako i Wanag w swoim *Herbarzu miast polskich* z 1994. Kształt i barwy herbu były jak u Gumowskiego. Ostatnie w naszym zestawieniu przedstawienie herbu Bełżyc z *Leksykonu miast polskich* z 1998 roku jest najwyraźniej kopią wizerunku z książki Plewaki i Wanaga.

²³ Marian Gumowski, *Herby miast polskich*, Warszawa 1960, str. 126

²⁴ Praca zbiorowa, oprac. herbów Marian Haisig, *Miasta polskie w tysiącleciu*, Warszawa-Wrocław 1967

Fot 8: Herb Bełżyc w *Herbarzu miast polskich*, 1994²⁵

Fot 9: Herb Bełżyc w *Leksykonie miast polskich*, 1998²⁶

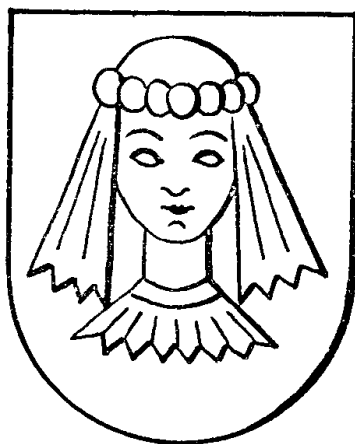
²⁵ Andrzej Plewako, Józef Wanag, *Herbarz miast polskich*, Warszawa 1994, str. 6

²⁶ Jerzy Kwiatek, Teofil Lijewski, *Leksykon miast polskich*, Warszawa 1998, str. 20

Tradycje sfragistyczne wsi Babin

Według przekazu Mariana Gumowskiego, pod koniec XVIII wieku, w krótkim okresie okupacji austriackiej, pieczęć gminną sprawiły sobie władze Babina. Ta wieś leży dzisiaj w gminie Bełżyce, ale była dawniej istotnym ośrodkiem dóbr ziemskich oraz centrum słynnej Rzeczypospolitej Babińskiej w XVI-XVII wieku. Pieczęć Babina zawierać miała godło mówiące, tj. niewieścią głowę w czepcu z koronkami po bokach. Gumowski proponował następujące barwy herbu – głowa cielistą, czepiec i koronki białe, pole błękitne. Z przełomu XVIII i XIX wieku znamy też pieczęć dominialną dóbr Babin z herbem rodziny Mikulskich.

Fot 10: Herb Babina według Mariana Gumowskiego²⁷

Fot 11: Odcisk pieczęci dominialnej dóbr Babin z 1800 roku²⁸

²⁷ Marian Gumowski, *Pieczęcie i herby miejscowości województwa lubelskiego*, Lublin 1959, str. 17

²⁸ Op. cit.

Obecny herb gminy

Współcześnie wydaje się, że nie funkcjonuje jeden wzór herbu miasta. Od strony prawnej, herb Bełżyc był określany w przyjmowanych przez władze miejskie kolejnych wersjach statutów. Ostatni statut przyjęto uchwałą Nr III/21/2006 z 13 grudnia 2006 roku, zaś wzór herbu określono w załączniku numer 2. Ciężko stwierdzić na pewno mając do dyspozycji jedynie czarno-biały skan niskiej rozdzielczości, ale wydaje się, że ta wersja herbu jest kopią cyfrową herbu z herbarza Plewako i Wanaga²⁹.

Rysunek 2: Herb Bełżyc z ostatniego statutu³⁰

Jednocześnie na swojej witrynie internetowej oraz w różnych materiałach promocyjnych, Bełżyce używają nieco inaczej narysowanego herbu, różniącego się szczegółami – proporcjami oraz brakiem linii konturowych godeł.

Rysunek 3: Herb Bełżyc z witryny www miasta³¹

Biorąc pod uwagę bałagan wynikający z funkcjonowania dwóch wzorów herbu oraz zbliżającą się 600 rocznicę nadania praw miejskich, władze Bełżyc zleciły autorom tych słów opracowanie jednolitego wzoru herbu oraz innych insygniów.

²⁹ Uchwała Nr III/21/2006 Rady Miejskiej w Bełżycach z dnia 13 grudnia 2006r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Bełżyce wraz z załącznikiem nr 2

³⁰ Źródło: strony www Gminy, materiały promocyjne Gminy

³¹ Źródło: strony www Gminy, materiały promocyjne Gminy

Herb gminy Bełżyce

Oczywistym jest, że herbem gminy Bełżyce powinien być historyczny herb miasta Bełżyce. Wpisuje się to w nurt ocalania od zapomnienia historycznych wizerunków herbów. Krótka tradycja sfragistyczna miejscowości Babin oraz status tej miejscowości wykluczają jakiegokolwiek wykorzystanie herbu Babina. Kwestią do ustalenia jest jedynie odpowiednia stylizacja herbu Bełżyc. Naszym zdaniem potrzebna jest jedynie korekta obecnie używanego wizerunku, który wzorowany jest na najstarszej znanej pieczęci. Pieczęć ta jest wystarczająco dobrze zachowana i czytelna, aby godła na niej zawarte przenieść niemalże wprost na tarczę herbową.

W związku z tym, herb gminy Bełżyce przedstawia:

W polu błękitnym majuskułowy inicjał B złoty pomiędzy od czoła trzema takimiż gwiazdami (1 nad 2) i od podstawy takimż półksiężcem. Godła na tarczy typu hiszpańskiego.

Herb gminy Bełżyce jest herbem miasta Bełżyce, którego godło znamy przynajmniej od początku XIV wieku. Inicjał B jest godłem typu mówiącego, odnoszącego się do nazwy miasta, zaś gwiazdy i półksiężyc nawiązują do herbu Leliwa założycieli miasta. Marian Gumowski spekuluje, że trzy gwiazdy mogą oznaczać trzech założycieli miasta (choć w akcie nadania praw miejskich występuje tylko dwóch braci)³². Barwy herbu – błękit pola i złote godła pochodzą z rekonstrukcji barwnej Mariana Gumowskiego i nawiązują do barw herbu Leliwa.

Niezależnie od tego, wykorzystane barwy mają też ogólną symbolikę, oznaczają m.in.: złoto – szlachetność, błękit – piękno, wzniosłość, prawość. Ponadto, znaczenie mają też konfiguracje barw: złota z błękitną oznaczają radość³³. Dopuszcza się, na potrzeby poligrafii i grafiki komputerowej, wyrażanie tynktury złotej przez kolor żółty. W przypadku szczególnie uroczystej prezentacji herbu – np. na okładkach dyplomów, ozdobnych futerałach materiałów promocyjnych, na sztandarze, można wykorzystać barwę złotą (farby, nici).

Flaga gminy Bełżyce

Proponujemy, aby flaga gminy była płatem o proporcji 5:8 w formie flagi heraldycznej z godłem przesuniętym w stronę drzewca, tak że oś symetrii godła znajduje się w odległości 1/3 długości płata od drzewca. Wysokość godła w stosunku do wysokości flagi wynosi 4/5.

Baner gminy Bełżyce

Baner gminy Radoszyce to prostokątny płat materiału o proporcji 1:4 (szerokość do wysokości), będący pionowym odwzorowaniem flagi. Godło herbu, szerokości 4/5 szerokości płata, jest umieszczone na 2/3 wysokości płata.

³² Marian Gumowski, *Najstarsze pieczęcie miast polskich*, Toruń 1960, str. 32

³³ Paweł Dudziński, *Alfabet heraldyczny*, Warszawa 1997, s. 40-42

Flaga stolikowa gminy Bełżyce

Flaga stolikowa gminy Bełżyce to prostokątny płat materiału o proporcji 1:2 (szerokość do wysokości), będący pionowym odwzorowaniem flagi. Godło herbu, szerokości 4/5 szerokości płata, jest umieszczone na 2/3 wysokości płata. Flaga mocowana jest do poprzeczki umieszczonej na stojaku.

Pieczęcie gminy Bełżyce

Pieczęcie gminy Bełżyce zaprojektowano w trzech wariantach: pieczęć ogólna, pieczęć Rady Miejskiej i pieczęć Burmistrza. We wszystkich przypadkach pieczęcie są okrągłe, o średnicy 36 mm, z godłem herbu Gminy w części centralnej oraz majuskułową legendą otokową w postaci odpowiednio: * GMINA * BEŁŻYCE, * RADA MIEJSKA * W BEŁŻYCACH, * BURMISTRZ * BEŁŻYC. Przerywnik *, dzielący słowa legendy, ma postać gwiazdki heraldycznej.

Łańcuchy burmistrza i przewodniczącego rady miejskiej w Bełżycach

Łańcuchy burmistrza i przewodniczącego rady miejskiej w Bełżycach składają się z 11 ogniw w formie wypukłych sześcioramiennych gwiazd wpisanych w obręcz. Klejnot łańcucha stanowi przywieszony do pierwszego ogniwa herb Bełżyc w kolorze, w obustronnie obramowanej tarczy, umieszczony na wypukłej dziewięcioramiennej gwiazdzie wpisanej w obręcz. Motywy gwiazd są zainspirowane herbem Bełżyc. Elementy metalowe łańcuchów są wykonane z metalu w barwie złotej dla burmistrza i w barwie srebrnej dla przewodniczącego Rady. Elementy kolorowe są emaliowane.

Odnaka Honorowa Gminy Bełżyce

Odnaka ma formę prostokątnej plakietki z zaokrąglonymi rogami i z obustronnie zaznaczoną krawędzią. Po stronie licowej odznaki u góry umieszczony kolorowy (emalia) herb Bełżyc, zaś od dołu majuskułowy trzywierszowy napis ZASŁUŻONY | DLA GMINY | BEŁŻYCE, wklęsły, wypełniony emalią w kolorze pola herbu gminy. Po stronie odwrotnej zapinka agrafkowa poprzeczna. Odnaka wykonana z metalu w barwie złotej. Wymiary odznaki to 36 x 55 mm.

Medal Pamiątkowy 600-lecia Bełżyc

Medal jest okrągły, po obu stronach z podwójnie zaznaczoną krawędzią oraz majuskułowym napisem na otoku ° BEŁŻYCE ° 600-LECIE NADANIA PRAW MIEJSKICH. Po stronie licowej w polu medalu w jego prawym górnym rogu wyrównany do lewej majuskułowy napis w dwóch wierszach WŁADYSŁAW | JAGIEŁŁO, pod nim z prawej herb Bełżyc, nad którym napis 1417 – 2017, zaś z lewej uproszczona postać Władysława Jagiełły od pasa w górę, jak na obrazie Matejki. Po stronie odwrotnej medalu skrócony tekst przywileju miejskiego Bełżyc, pisany majuskułą: MY WŁADYSŁAW | Z BOŻEJ ŁASKI KRÓL POLSKI | CHCĄC MIEJSCA PRÓŻNE | NASZEGO KRÓLESTWA I PUSTYNIE | PRZEZ ZAKŁADANIE MIAST I MIASTECZEK ZAŁUDNIĆ | NA POKORNE PROŚBY WIELMOŻNYCH | JANA WOJEWODY I SPYTKA | BRACI RODZONYCH Z TARNOWA DZIEDZICÓW | W GRANICACH WIOSEK CZYLI DÓBR SWOICH | TO JEST W KRĘŻNICY I BEŁŻYCACH | W ZIEMI NASZEJ LUBELSKIEJ LEŻĄCYCH | MIASTO ZAŁOŻYĆ ŁASKAWIE |

PRZEZ SZCZODROBLIWOŚĆ NASZĄ | POZWALAMY. Medal wykonany z metalu w barwie złotej. Średnica 60 mm.

Sztandar gminy Bełżyce

Prawa strona sztandaru to płat czerwony z godłem państwowym w części centralnej. Strona lewa to płat biały z herbem Gminy w części centralnej. Projektanci sugerują wykorzystanie nici złotej na godła herbowe. Ponad nim napis majuskułowy GMINA BEŁŻYCE, pod nim 1417 – 2017 barwy błękitnej. Na prawo od herbu gminy mały herb wojewódzki, na lewo mały herb powiatu lubelskiego. Na drzewcach sztandaru osadzona jest tulejka wysokości 10 cm i średnicy 4,5 cm, na której ażurowy grot w kształcie kropki, wysokości 20 cm, w który wpisane uszczerbione godło herbu gminy – inicjał B, pod nim półksiężyc, nad nim gwiazda.

Płat sztandaru jest kwadratem o wymiarach 100x100 cm, obszytym frędzlą szerokości 5 cm. Drzewce z drewna toczonego, średnicy 4 cm, i długości 200 cm. Dobór materiałów pozostawiamy w gestii władz Gminy.

Kwestie techniczne

Specyfikacja barw CMYK:

Złoty – C: 0%, M: 15%, Y: 100%, K: 0%

Błękitny – C: 100%, M: 20%, Y: 0%, K: 0%

Załączniki

1. Herb Gminy Bełżyce,
2. Flaga Gminy Bełżyce,
3. Baner Gminy Bełżyce,
4. Flaga Stolikowa Gminy Bełżyce,
5. Pieczęć Gminy Bełżyce,
6. Pieczęć Rady Miejskiej w Bełżycach,
7. Pieczęć Burmistrza Bełżyc,
8. Łańcuch Burmistrza Bełżyc,
9. Łańcuch Przewodniczącego Rady Miejskiej w Bełżycach,
10. Odznaka Honorowa Gminy Bełżyce,
11. Medal Pamiątkowy 600-lecia Bełżyc,
12. Sztandar Gminy Bełżyce – strona lewa,
13. Sztandar Gminy Bełżyce – strona prawa,
14. Dyplom Odznaki Honorowej Gminy Bełżyce.